

ZAŁĄCZNIK III. Zestawienie wybranego orzecznictwa sądów krajowych w zakresie ochrony przyrody w lasach

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
1	Uchwała NSA w Warszawie, VI SA 22/95 z dnia 28.12.1995 r. Ustawa o lasach	1. Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.) niedopuszczalne jest uznanie lasu za ochronny w postępowaniu o zatwierdzenie planu urządzenia lasu. 2. Artykuł 78 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.), regulujący podstawy prawne orzekania w sprawach wszczętych, a nie zakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie tej ustawy, nie dotyczy postępowania w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, stanowiącego własność Skarbu Państwa, które wszczęto przed dniem wejścia w życie wymienionej ustawy. 3. Odmówić udzielenia odpowiedzi w sprawie z odwołania Nadleśnictwa D. od decyzji Wójta Gminy W. z dnia 29 maja 1995 r. ustalającej podatek leśny za I półrocze 1995 r. Skrót uzasadnienia: Artykuł 62 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.) stanowi, że zwolnieniu od podatku leśnego podlegają lasy stanowiące lasy ochronne. Wobec jasnego postanowienia ustawy nie ulega wątpliwości, że zwolnienie to następuje z mocy samego prawa, a zatem nie powstaje tu kompetencja organu podatkowego do orzekania o zwolnieniu w drodze decyzji administracyjnej. Nie ulega też wątpliwości, że samo stwierdzenie, iż las w przepisanej prawem formie został uznany za ochronny, powoduje powstanie przesłanek zwolnienia podatkowego. Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy o lasach plan urządzenia lasu sporządza się z uwzględnieniem lasów ochronnych, jednakże podstawą uznania lasu, stanowiącego własność Skarbu Państwa, za las ochronny (a także pozbawienia go takiego charakteru) jest stosowny akt Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (art. 16 ustawy). Należy też mocno podkreślić, że w obecnym stanie prawnym uznanie lasu za ochronny następuje nie z mocy samego prawa, lecz wyłącznie w drodze stosownego aktu naczelnego organu administracji państwowej. Dotyczy to także czynności zatwierdzenia planu urządzenia lasu, dokonywanego po dniu wejścia w życie ustawy o lasach, a więc po dniu 1 stycznia 1992 r. Inaczej mówiąc, zatwierdzone po dniu 1 stycznia 1992 r. plany urządzenia lasu, dotyczące granic i powierzchni lasów, w tym lasów ochronnych, nie wywołują skutków prawnych w zakresie uznania lasów za lasy ochronne. Problem powstaje dopiero wówczas, gdy mamy do czynienia z lasami, które zostały zaliczone do lasów ochronnych na podstawie przepisów prawnych obowiązujących przed dniem wejścia w życie omawianej ustawy o lasach, a więc przed dniem 1 stycznia 1992 r. Artykuł 77 tej ustawy, będący przepisem przejściowym, stanowi w tym zakresie, że lasy zaliczone do lasów ochronnych na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych stają się lasami ochronnymi w rozumieniu ustawy. Według obowiązującego do dnia 31 grudnia 1991 r. art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 11, poz. 79 z późn. zm.) do lasów ochronnych zaliczane były grunty leśne znajdujące się w granicach administracyjnych miast oraz znajdujące się w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tysięcy mieszkańców lub w których zatrudnionych w przemyśle było ponad 5 tysięcy osób. Zaliczenie takich gruntów do lasów ochronnych następowało z mocy prawa, bez potrzeby wydawania aktu o charakterze ogólnym czy też decyzji administracyjnej. Nieco odmiennie kształtowało się zaliczenie do lasów ochronnych pozostałych gruntów leśnych (znajdujących się w uzdrowiskach i na obszarach ochrony uzdrowiskowej, wyznaczonych jako lasy ochronne wokół

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		mniejszych miast, stanowiących lasy doświadczalne itd. - art. 11 ust. 1 i 2 cytowanej ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych). Powyższe ustalenia pozwalają na następujące stwierdzenia: Zwolnieniu od podatku leśnego na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 3 omawianej ustawy o lasach podlegają lasy ochronne uznane za takie w trybie i na zasadach tej ustawy, a więc aktem właściwego ministra. W związku z art. 77 ustawy o lasach zwolnieniu temu podlegają także lasy, które zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1991 r. podlegały zaliczeniu do lasów ochronnych.
2	Wyrok NSA we Wrocławiu, SA/Wr 2267/94 z dnia 26.04.1995 r. Ustawa o lasach	1. Zwolnieniu od podatku leśnego podlegają, na mocy art. 62 ust. 1 pkt 3 ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 ze zm.) w zw. z art. 77 tej ustawy, lasy, które zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 11, poz. 79 ze zm.) w jego brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 1991 r. podlegały zaliczeniu do lasów ochronnych. 2. Brak oznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego granic lasów ochronnych, o czym stanowił art. 11 ust. 5 ustawy z 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 11, poz. 79 ze zm.), a obecnie art. 20 ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 ze zm.) nie stwarza przeszkody do stosowania przewidzianego w art. 62 ust. 1 pkt 3 tej ustawy zwolnienia lasów ochronnych od podatku leśnego. 3. Po 1 stycznia 1992 r. podstawę zwolnienia lasów ochronnych od podatku leśnego, a także podstawą pozbawienia zwolnienia od podatku leśnego lasów ochronnych, stanowiących własność Skarbu Państwa, o którym mowa w art. 77 ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 ze zm.) jest zarządzenie o uznaniu lasu za ochronny, o którym mowa w art. 16 tej ustawy. 4. Przepis przejściowy art. 78 ustawy o lasach, utrzymujący dotychczasowy tryb postępowania w sprawach wszczętych, a nie zakończonych decyzją ostateczną, nie ma zastosowania do zatwierdzania planu urządzenia lasu, stanowiącego własność Skarbu Państwa. Zatwierdzenie planu urządzenia lasu nadleśnictwa, ze względu na cele określone w art. 18 ust. 1 ustawy o lasach i w par. 2 rozporządzenia ministra ochrony środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa z 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planów urządzenia lasu (Dz. U. Nr 67, poz. 338) nie ma charakteru decyzji, o jakiej mowa w art. 78 powołanej ustawy.
3	Wyrok NSA w Warszawie, II FSK 1506/05 z dnia 29.06.2006 r. Ustawa o lasach	1. O tym czy dany grunt jest lasem w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 ze zm.), decyduje, co do zasady, w pierwszej kolejności zapis w ewidencji gruntów i budynków. Zgodnie z tym przepisem lasem jest grunt o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) - drzewami i krzewami oraz runem leśnym - lub przejściowo jej pozbawiony: przeznaczony do produkcji leśnej lub stanowiący rezerwat przyrody lub wchodzący w skład parku narodowego albo wpisany do rejestru zabytków. Przy analizie tej regulacji, nie można tracić z pola widzenia okoliczności, że urzędowym potwierdzeniem, czy dany obszar spełnia wymogi, o których mowa w ww. przepisie, jest stosowny zapis w ewidencji gruntów i budynków. Tego dowodu nie mogą, samodzielnie kwestionować organy podatkowe, poprzez klasyfikowanie danego gruntu jako lasu wyłącznie w oparciu o definicję ustawową zawartą w ustawie o lasach i z pominięciem zapisu w ewidencji. 2. Cywilnoprawne zobowiązania podatnika (bez względu na ich rodzaj i formę) i wypłacane na tej podstawie świadczenia, pozostają bez wpływu na powstanie obowiązku podatkowego, którego źródłem musi być ustawa, a nie czynność prawna. 3. Artykuł 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. Nr 9, poz. 31 ze zm.), nie

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		wymaga aby posiadacz, o którym w nim mowa, był posiadaczem samoistnym w rozumieniu art. 336 k.c. (w przeciwieństwie do art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy). Skrót uzasadnienia: Dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków są również podstawą do określenia zobowiązania podatkowego w podatku leśnym. Oznacza to, że o tym czy dany grunt jest lasem w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy o lasach, decyduje, co do zasady, w pierwszej kolejności zapis w ewidencji gruntów. Zgodnie z tym przepisem lasem jest grunt o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) - drzewami i krzewami oraz runem leśnym - lub przejściowo jej pozbawiony: przeznaczony do produkcji leśnej lub stanowiący rezerwat przyrody lub wchodzący w skład parku narodowego albo wpisany do rejestru zabytków. Przy analizie tej regulacji, nie można tracić z pola widzenia okoliczności, że - zgodnie z tym co wywiedziono wyżej - urzędowym potwierdzeniem, czy dany obszar spełnia wymogi, o których mowa w ww. przepisie, jest stosowny zapis w ewidencji gruntów i budynków. Tego dowodu nie mogą, jak to sugeruje Sąd I instancji, samodzielnie kwestionować organy podatkowe, poprzez klasyfikowanie danego gruntu jako lasu wyłącznie w oparciu o definicję ustawową zawartą w ustawie o lasach i z pominięciem zapisu w ewidencji.
4	Postanowienie NSA w Warszawie, II OW 21/05 z dnia 12.08.2005 r. Ustawa o ochronie przyrody	1. W odniesieniu do drzewostanu znajdującego się w lasach organy administracji nie wydają decyzji zezwalających na usunięcie drzew, jak ma to miejsce w odniesieniu do drzew i krzewów rosnących na innych nieruchomościach na podstawie wymienionego na wstępie art. 83 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. 2. Organy administracji publicznej wskazane w ustawie o lasach nie mają kompetencji do wydawania decyzji o usunięciu drzew, a wycinanie drzewostanu polegające na pozyskiwaniu drewna odbywa się na podstawie planów urządzania lasów bądź decyzji starosty określającej zadania z zakresu gospodarki leśnej. Skrót uzasadnienia: Przewidziane w art. 83 ust. 1-5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880) ograniczenia usunięcia drzew lub krzewów z terenu nieruchomości, stosownie ust. 6 pkt 1 tego przepisu, nie dotyczą drzew i krzewów w lasach. Oznacza to, że usuwanie drzewostanu znajdującego się na terenach lasów nie zostało poddane obowiązkowi uzyskiwania decyzji stanowiącej zgodę na jego wycięcie, wydawanej przez organ administracji publicznej wymieniony w art. 83 ust. 1 tej ustawy, a ograniczenia w tym względzie wynikają z przepisów ustawy o lasach. Dla drzew rosnących w lasach nie są wydawane decyzje o zezwoleniu usunięcia wskazanych, konkretnych okazów drzew, a usuwanie drzew z zasobów leśnych odbywa się na zasadach pozyskiwania drewna. Stosownie do uregulowań zawartych w art. 18 i art. 19 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach podstawą do pozyskiwania drewna jest plan urządzenia lasu z tym, że dla lasów rozdrobionych o powierzchni do 10 ha niestanowiących własności Skarbu Państwa zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasów (art. 19 ust. 3 ustawy), przy czym w tym ostatnim przypadku drewno pozyskane z lasu cechuje starosta, który właścicielowi lasu wystawia stosowny dokument (art. 14a tej ustawy).
5	Postanowienie NSA w Warszawie, II OW 21/05 z dnia 12.08.2005 r. Ustawa o lasach	1. W odniesieniu do drzewostanu znajdującego się w lasach organy administracji nie wydają decyzji zezwalających na usunięcie drzew, jak ma to miejsce w odniesieniu do drzew i krzewów rosnących na innych nieruchomościach na podstawie wymienionego na wstępie art. 83 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. 2. Organy administracji publicznej wskazane w ustawie o lasach nie mają kompetencji do wydawania decyzji o usunięciu drzew, a wycinanie drzewostanu polegające na pozyskiwaniu drewna odbywa się na podstawie planów urządzania lasów bądź

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		decyzji starosty określającej zadania z zakresu gospodarki leśnej. Skrót uzasadnienia: Przewidziane w art. 83 ust. 1-5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880) ograniczenia usunięcia drzew lub krzewów z terenu nieruchomości, stosownie ust. 6 pkt 1 tego przepisu, nie dotyczą drzew i krzewów w lasach. Oznacza to, że usuwanie drzewostanu znajdującego się na terenach lasów nie zostało poddane obowiązkowi uzyskiwania decyzji stanowiącej zgodę na jego wycięcie, wydawanej przez organ administracji publicznej wymieniony w art. 83 ust. 1 tej ustawy, a ograniczenia w tym względzie wynikają z przepisów ustawy o lasach. Dla drzew rosnących w lasach nie są wydawane decyzje o zezwoleniu usunięcia wskazanych, konkretnych okazów drzew, a usuwanie drzew z zasobów leśnych odbywa się na zasadach pozyskiwania drewna. Stosownie do uregulowań zawartych w art. 18 i art. 19 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach podstawą do pozyskiwania drewna jest plan urządzenia lasu z tym, że dla lasów rozdrobionych o powierzchni do 10 ha niestanowiących własności Skarbu Państwa zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasów (art. 19 ust. 3 ustawy), przy czym w tym ostatnim przypadku drewno pozyskane z lasu cechuje starosta, który właścicielowi lasu wystawia stosowny dokument (art. 14a tej ustawy).
6	Wyrok WSA w Warszawie, IV SA/WA 1640/05 z dnia 24.11.2005 r. Ustawa o ochronie przyrody	1. Wojewódzki konserwator przyrody upoważniony jest do dokonywania uzgodnień decyzji ustalających warunki zabudowy w stosunku do wszystkich inwestycji, jeżeli spełnione zostaną łącznie dwie przesłanki: - lokalizacja inwestycji planowana jest na pewnym obszarze, - obszar ten objęty jest ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Bez wątpienia więc obszarami tymi są między innymi parki krajobrazowe, rezerваты, obszary chronionego krajobrazu, a zdaniem Sądu, również otulina parku krajobrazowego. 2. Obszaru objętego ochroną nie należy interpretować jedynie z formami ochrony przyrody określonymi w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 ze zm.). Sformułowanie "obszary objęte ochroną" wskazuje na potrzebę szerszego pojmowania pojęcia obszaru objętego ochroną, o ile ustawa o ochronie przyrody przewiduje możliwość objęcia ochroną innych, nieskatalogowanych terenów. Skrót uzasadnienia: W zaskarżonym postanowieniu Minister Środowiska uznał, że brak jest regulacji prawnej, dającej podstawę do przyjęcia, iż otulina parku krajobrazowego czy rezerwatu przyrody podlega uzgodnieniu na podstawie art. 53 ust. 4 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W ocenie organu, gdyby ustawodawca przewidywał potrzebę uzgodnienia bądź opiniowania inwestycji na terenie otulin innych form ochrony przyrody niż park narodowy, to zostałaby ona wyodrębniona jako podlegająca ochronie, podobnie jak ma to miejsce w art. 53 ust. 4 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w odniesieniu do otuliny parku narodowego. Brak takiej regulacji prowadzi, w ocenie organu, do wniosku, iż otulina parku krajobrazowego nie podlega uzgodnieniu. Definicja otuliny została bowiem sformułowana w art. 5 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody, a zatem skoro nie została ona wyodrębniona w wykazie form ochrony przyrody w art. 6 powyższej ustawy, to zdaniem organu, wyłącza to możliwość łącznego traktowania jej z formami ochrony przyrody tam skatalogowanymi. W konsekwencji więc wojewódzki konserwator przyrody powinien każdorazowo odmówić uzgodnienia w tym zakresie projektu decyzji o warunkach zabudowy.
7	Wyrok WSA w Warszawie, IV	1. Właściwy w sprawie organ administracji, orzekając w przedmiocie środowiskowych uwarunkowań, nie jest związany

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
	SA/Wa 2319/06 z dnia 26.04.2007 r. Ustawa o ochronie przyrody	ustaleniami wynikającymi z decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym w kwestii możliwości lokalizacji inwestycji w określonym miejscu z uwagi na ograniczenia wynikające z potrzeby ochrony środowiska. Nie można przyjąć, iż w sprawie przebiegu drogi przesadzające znaczenie mogą mieć regulacje aktów prawa miejscowego - planów zagospodarowania przestrzennego. 2. Rozważając, czy dopuszczenie realizacji przedsięwzięcia, które może mieć negatywny wpływ na dobra chronione na obszarach "Natura 2000", pozostaje w interesie publicznym, organ administracji musi rozważyć istnienie rozwiązań alternatywnych in concreto, uwzględniając także koszty środowiskowe czy społeczne realizacji alternatywnych rozwiązań. Istnienie alternatywnego rozwiązania należy rozważać, mając na uwadze szczególną potrzebę ochrony dóbr objętych specjalnymi formami ochrony przyrody (np. obszarów o znaczeniu międzynarodowym objętych siecią "Natura 2000"), nie pomijając równocześnie potrzeby racjonalnego równoważenia racji ochrony tych obszarów z innymi względami (m.in. społecznymi czy zachowania zasobów przyrody nieobjętych szczególnymi formami ochrony), nie pomijając zasady zrównoważonego rozwoju. Wskazane kwestie powinny być ocenione na podstawie właściwej dokumentacji pozwalającej na rzetelną ocenę potencjalnych skutków realizacji przedsięwzięcia w wersji przebiegu przez obszary "Natura 2000" oraz w wersjach alternatywnych. 3. W sytuacji, gdy prawodawca zwolnił organy administracji od obowiązku doręczania orzeczenia, mając na względzie potrzebę uproszczenia procedury w pewnego rodzaju sprawach, nieracjonalne byłoby uznanie, iż równocześnie konieczne jest ustalenie precyzyjnego kręgu stron postępowania, jedynie w celu zamieszczenia wykazu stron w orzeczeniu. Skrót uzasadnienia: W sprawie jest bezsporne, jeżeli chodzi o ustalenia faktyczne, iż projektowane przedsięwzięcie (obwodnica Augustowa) przebiega przez ustanowiony, w myśl prawodawstwa wspólnotowego, obszar specjalnej ochrony ptaków "Natura 2000 - Puszcza Augustowska" (kod PLB 200002) na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313) oraz przez projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk "Natura 2000 - Ostoja Augustowska". Obszary te od dnia akcesji objęte są ochroną w myśl stosownych regulacji wspólnotowych (patrz dyr. 1979/409/EWG i dyr. 1992/043/EWG), które zostały przetransponowane do prawodawstwa krajowego. Ochrona ta polega w szczególności na ograniczeniu możliwości ingerencji, które mogłyby prowadzić do negatywnych skutków dla dóbr przyrodniczych objętych ochroną, przy czym ingerencja taka jest dopuszczalna pod pewnymi warunkami (art. 34 ustawy o ochronie przyrody). W świetle regulacji wspólnotowych, przetransponowanych do prawodawstwa krajowego, kluczowe znaczenie w mechanizmie ochrony obszarów "Natura 2000" ma konieczność przeanalizowania możliwości rezygnacji z podejmowania określonych działań w sytuacji, gdy miałyby wpływać negatywnie na obszary chronione bądź obowiązek rozważania rozwiązań alternatywnych, które wykluczyłyby lub ograniczyły takie oddziaływanie. W rozpatrywanej sprawie skarżący zarzucają, iż nie przeanalizowano, w kontekście zapewnienia właściwej ochrony dóbr przyrodniczych obejmowanych ochroną w ramach obszarów "Natura 2000", możliwości alternatywnego przebiegu obwodnicy Augustowa. Organ administracji natomiast, orzekając dwukrotnie w sprawie, zajął stanowisko, iż generalnie inne warianty były analizowane na etapie ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. Obecnie ponawianie takiej analizy, w kontekście ochrony obszarów "Natura 2000", byłoby niezasadne, skoro przebieg drogi został przesądzony przed wejściem w życie regulacji dotyczących ochrony tych obszarów. Organ orzekający w sprawie jest związany skutkami zdarzeń prawnych,

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		które wystąpiły wcześniej. Stanowiska organu administracji, choć co do zasady trafnego, nie można podzielić w kontekście analizy stanu prawnego kształtowanego obowiązującymi krajowymi regulacjami normatywnymi. W pierwszym rzędzie błędna jest konstatacja o związaniu organu orzekającego w niniejszej sprawie ustaleniami wynikającymi z prawomocnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Brak takiego związania jest następstwem, dokonanej ustawą o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw z 2005 roku, zmiany procedury ocen oddziaływania na środowisko w prawodawstwie polskim. Przed dokonaną zmianą procedura ta miała generalnie charakter dwuetapowy i odbywała się przy okazji postępowania w przedmiocie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a następnie na etapie ubiegania się o pozwolenie na budowę (art. 46 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska przed nowelizacją z 2005 roku), przy czym w procedurze ocen oddziaływania na środowisko poprzedzającej wydanie pozwolenia na budowę organ ochrony środowiska był związany ustaleniami wynikającymi z oceny przeprowadzonej na wcześniejszym etapie, czego odzwierciedleniem był zakres samego wymaganego raportu (art. 52 ust. 4 ustawy - Prawo ochrony środowiska przed nowelizacją z 2005 roku). Zmieniając w 2005 roku system procedury ocen prawodawca polski zmodyfikował dotychczasowe zasady, rezygnując m.in. z obowiązku przeprowadzania oceny przed określeniem warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (art. 46 ust. 4 ustawy - Prawo ochrony środowiska po nowelizacji). Równocześnie wprowadzono zasadę, iż postępowanie w przedmiocie ocen oddziaływania na środowisko jest odrębnym postępowaniem, kończącym się wydaniem decyzji w przedmiocie środowiskowych uwarunkowań (art. 46 ust. 1). Postępowanie to co do reguły przeprowadza się jednokrotnie (art. 46 ust. 3 ustawy - Prawo ochrony środowiska). Zniesienie, po nowelizacji z 2005 roku, konieczności przeprowadzenia procedury ocen (kończącej się obecnie uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach), przed uzyskaniem warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (w przypadkach gdy uzyskanie takiej decyzji jest obecnie niezbędne), oznacza, iż warunki zabudowy mogą być ustalone bez rozważenia kwestii objętych decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach. Inwestor może bowiem wystąpić o decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach po uzyskaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, czy równocześnie z wnioskiem o jej wydanie. Wyklucza to uznanie, iż właściwy w sprawie organ administracji, orzekając obecnie w przedmiocie środowiskowych uwarunkowań, jest związany ustaleniami wynikającymi z decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym w kwestii możliwości lokalizacji inwestycji w określonym miejscu z uwagi na ograniczenia wynikające z potrzeby ochrony środowiska. Właściwa analiza przepisów prawa krajowego prowadzi do wniosku, iż organ orzekający w sprawie nie był związany odnośnie orzekania co do możliwego przebiegu obwodnicy ani zapadłym przed dniem akcesji rozstrzygnięciem indywidualnym, ani aktami prawa miejscowego. W tej sytuacji brak było przeszkód, aby ochrona obszarów "Natura 2000" była zapewniona, w myśl prawodawstwa wspólnotowego i krajowego, w pełnym zakresie, a więc aby przeprowadzana analiza obejmowała także warianty innego przebiegu obwodnicy, w kontekście optymalnego zapewnienia ochrony obszarów. W tym kontekście należy stwierdzić, iż wobec błędnego określenia uwarunkowań formalnoprawnych nie została przeprowadzona przez organ administracji właściwa analiza możliwych innych przebiegów obwodnicy w celu zapewnienia ochrony dóbr przyrodniczych, dla których są ustanowione obszary "Natura 2000", co musiałoby znaleźć właściwe odzwierciedlenie w uzasadnieniu orzeczenia (a nie wyłącznie w zebranych materiale dowodowym - patrz zawarty w aktach sprawy aneks do raportu o oddziaływaniu na środowisko - Białystok 2005). Oznacza to uchybienie wymaganiom art. 7, 77 i

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		107 § 3 k.p.a., co może mieć wpływ na wynik sprawy w świetle obowiązku dokonania pełnej analizy rozwiązań alternatywnych, wynikającego z art. 34 ustawy o ochronie przyrody. Sąd, orzekając w sprawie, miał na uwadze, iż Europejski Trybunał Sprawiedliwości w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 marca 2006 r. sygn. akt C-209/04 w sprawie Komisja Wspólnot Europejskich przeciw Republice Austrii (Dz. U. UE C. Nr 131, s. 23) sformułował tezę, iż o ile stosowne decyzje, dotyczące realizacji przedsięwzięcia, zostały powzięte przed akcesją danego kraju do Unii Europejskiej, kraj taki nie jest związany wymaganiami dotyczącymi zasad ochrony obszarów "Natura 2000" w kontekście analizy wpływu na te obszary przy podejmowaniu dalszych rozstrzygnięć w sprawie. W ocenie Sądu sprawa, w której orzekał Trybunał, nie jest analogiczna do niniejszej. W rozpatrywanej przez siebie sprawie Trybunał podzielił pogląd, iż wydając dalsze orzeczenia w sprawie, odnośne organy administracji w Republice Austrii były związane wcześniejszym orzeczeniem odnośnie lokalizacji trasy (pkt 12 orzeczenia). W tym zakresie brak jest analogii tej sprawy z niniejszą, co wynika ze wskazanych wyżej uwarunkowań prawa krajowego.
8	Wyrok NSA w Warszawie, II SA 3073/00 z dnia 25.02.2002 r. Ustawa o lasach	1. Zagrożenie dewastacją lasu nie może być uznane jako przypadek losowy w rozumieniu art. 23 ust. 4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2000 r., Nr 56, poz. 679 ze zm.). 2. Jeśli skarżący kwestionuje uproszczony plan urządzenia jego lasu, to powinien ubiegać się o jego zmianę w odpowiednim trybie, przewidzianym prawem, a konkretnie przepisami art. 18, art. 21, art. 22 i art. 23 ust. 1 ustawy o lasach. Bez zmiany takiego planu skarżący nie może zlikwidować całkowicie dotychczasowego drzewostanu w swoim lesie i podjąć ewentualną przebudowę drzewostanu. Skrót uzasadnienia: Organy administracji odmawiając wydania takiego zezwolenia uzasadniły, dlaczego nie można podanych przez skarżącego przyczyn potraktować jako przypadek losowy w rozumieniu art. 23 ust. 4 ustawy o lasach. Argumentacja organów w tym zakresie jest pełni przekonująca, gdyż ustawodawca określając podstawę faktyczną wydania decyzji pozytywnej w oparciu o art. 23 ust. 4 jako przypadek losowy, pozostawił przede wszystkim organom rozstrzygającym możliwość oceny takich przypadków w ramach uznania administracyjnego, przy czym ograniczył je do sytuacji szczególnych, losowych, nadzwyczajnych. Niewątpliwie podana przez skarżącego przyczyna ubiegania się o przedmiotowe zezwolenie na całkowity wyręb drzew niezgodnie z uproszczonym planem urządzenia, a mianowicie zagrożenie dewastacją lasu nie mogła być uznana jako przypadek losowy. Ochrona przed dewastacją lasu należy do administracji leśnej i innych organów państwowych i jeśli nie jest realizowana, to są na to przewidziane przez prawo środki prawne. Natomiast jeśli skarżący kwestionuje uproszczony plan urządzenia jego lasu, to powinien ubiegać się o jego zmianę w odpowiednim trybie, przewidzianym prawem, a konkretnie przepisami art. 18, art. 21, art. 22 i art. 23 ust. 1 ustawy o lasach. Bez zmiany takiego planu skarżący nie może zlikwidować całkowicie dotychczasowego drzewostanu w swoim lesie i podjąć ewentualną przebudowę drzewostanu.
9	Wyrok WSA w Warszawie, IV SA/Wa 667/06 z dnia 22.08.2006 r. Ustawa o ochronie przyrody	Przepis art. 7 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 6, poz. 21) należy rozumieć jako przepis szczególny i w stosunku do form ochrony przyrody, o których mowa w tym przepisie, tj. parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, pomników przyrody, nie ma zastosowania klauzula intertemporalna, zawarta w art. 11 tej ustawy. Skrót uzasadnienia: Minister Środowiska uchylając postanowienie Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody i orzekając o

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		pozytywnym uzgodnieniu planowanej przez inwestora inwestycji, wskazał na okoliczność utraty mocy obowiązującej z dniem 2 sierpnia 2001 r. Rozporządzenia Wojewody Warszawskiego z dnia 29 sierpnia 1997 r. w sprawie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warszawskiego, powołując się na art. 11 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21) w myśl, którego przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od daty jej wejścia w życie. W ocenie Sądu stanowisko prezentowane przez organ naczelny jest nieuzasadnione i wynika z błędnej interpretacji i terminu "aktu wykonawczego". Przed wszystkim należy zauważyć, iż wojewoda nie jest organem uprawnionym do wydawania aktów wykonawczych do ustaw. Uprawnienie wojewody do wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 października 1991 r., zostało określone w art. 32 tej ustawy. Zgodnie z tym przepisem wprowadzenie form ochrony przyrody, o których mowa w art. 26 i 28-31, następuje w drodze rozporządzenia wojewody, który określa nazwę obszaru lub obiektu, jego położenia, w miarę potrzeb otulinę oraz zakazy dla nich właściwe wybrane spośród wymienionych w art. 26a ust. 1 i art. 31a. Rozporządzenie Wojewody Warszawskiego z dnia 29 sierpnia 1997 r. w sprawie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu na terenie Województwa Warszawskiego zostało wydane na podstawie wyżej wskazanych przepisów, tj. art. 26, 32 i 37 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody.
10	Wyrok NSA w Warszawie, II OSK 744/06 z dnia 25.08.2006 r. Ustawa o ochronie przyrody	Przepis art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zm.) stanowi, że projekt rozporządzenia dotyczącego problematyki utworzenia, zmiany granic lub likwidacji parku krajobrazowego "wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo radą gminy". Oznacza to, że uzgodnienie jest elementem procedury legislacyjnej takiego aktu, wojewoda ma obowiązek dokonania wskazanych uzgodnień, a obowiązkowi temu odpowiada uprawnienie gminy do domagania się, aby projekt także został z nią uzgodniony. Zaniechanie przez wojewodę omawianych uzgodnień jest więc niewykonaniem czynności nakazanych prawem i w takim przypadku skarga gminy do sądu administracyjnego znajduje pełne oparcie w art. 45 ust. 1 w związku z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872). Rozporządzenie w sprawie dostosowania nakazów i zakazów obowiązujących w parku krajobrazowym do zmian w ustawie o ochronie przyrody wprowadzonych ustawą z dnia 7 grudnia 2000 r. (Dz. U. Nr 3, poz. 21) nie wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo gminą. Skrót uzasadnienia: Naczelny Sąd Administracyjny nie podziela poglądu wyrażonego w zaskarżonym wyroku, przyjmującego, że zaniechanie przez wojewodę dokonania uzgodnień projektu rozporządzenia dotyczącego parku krajobrazowego w żadnym przypadku nie upoważnia gminy do zaskarżenia takiego rozporządzenia do sądu administracyjnego. Pogląd taki nie jest bowiem trafny w odniesieniu do projektów rozporządzeń wojewody dotyczących utworzenia, zmiany granic lub likwidacji parku krajobrazowego. Przepis art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zm.) stanowi, że projekt rozporządzenia dotyczącego tej problematyki (utworzenia, zmiany granic lub likwidacji parku krajobrazowego) "wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo radą gminy". Oznacza to, że uzgodnienie jest elementem procedury legislacyjnej takiego aktu, wojewoda ma obowiązek dokonania wskazanych uzgodnień, a obowiązkowi temu odpowiada uprawnienie gminy do domagania się, aby projekt także został z nią uzgodniony. Zaniechanie przez Wojewodę omawianych uzgodnień jest więc niewykonaniem czynności nakazanych prawem i w takim przypadku skarga Gminy do sądu

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		administracyjnego znajduje pełne oparcie w art. 45 ust. 1 w związku z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872).
11	Wyrok WSA w Warszawie, IV SA/Wa 425/04 z dnia 25.02.2005 r.	Dyrektor parku narodowego winien uzgodnić zamierzoną inwestycję w granicach swoich kompetencji, oceniając czy z punktu widzenia przepisów o ochronie przyrody możliwa jest realizacja inwestycji na terenie parku narodowego. Skrót uzasadnienia: Stosownie do regulacji art. 53 ust. 4 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 7171 z późn. zm.) decyzja o warunkach zabudowy w odniesieniu do obszarów położonych w granicach parku narodowego i jego otuliny może być wydana po uzgodnieniu z dyrektorem parku narodowego. Dyrektor parku narodowego winien zatem uzgodnić zamierzoną inwestycję w granicach swoich kompetencji, oceniając czy z punktu widzenia przepisów o ochronie przyrody możliwa jest realizacja inwestycji na terenie parku narodowego.
12	Wyrok NSA w Warszawie, I OSK 467/05 z dnia 15.02.2006 r. Ustawa o ochronie przyrody Wyrok NSA w Warszawie, I OSK 550/05 z dnia 08.03.2006 r. Ustawa o ochronie przyrody	Nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa położone w granicach Tatrzańskiego Parku Narodowego przeszły w zarząd Parku a ściślej dyrektora tegoż Parku na mocy § 1 i § 18 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 r. w sprawie utworzenia Tatrzańskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1955 r. Nr 4, poz. 23 ze zm.), przy czym sprawowany przez dyrektora zarząd stanowił nie tylko tytuł do objęcia Parku w znaczeniu cywilnoprawnym, lecz przede wszystkim tytuł prawnoadministracyjny. Skrót uzasadnienia: NSA jednoznacznie stwierdził, że nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa położone w granicach Tatrzańskiego Parku Narodowego przeszły w zarząd Parku a ściślej dyrektora tegoż Parku na mocy § 1 i § 18 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 30 X 1954 r. w sprawie utworzenia Tatrzańskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1955 r. Nr 4, poz. 23 z późn. zm.), przy czym sprawowany przez dyrektora zarząd stanowił nie tylko tytuł do objęcia Parku w znaczeniu cywilnoprawnym, lecz przede wszystkim tytuł prawnoadministracyjny.
13	Wyrok NSA w Warszawie, IV SA/Wa 546/06 z dnia 01.08.2006 r. Ustawa o ochronie przyrody	Stosownie do art. 53 ust. 4 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w zw. z art. 5 pkt 14 i art. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dyrektor parku narodowego jest uprawniony do uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy dot. inwestycji lokalizowanych w otulinie parku narodowego, w kontekście ustawowego celu otuliny, a nie w kontekście działań zabronionych w obszarze samego parku, o których jest mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Skrót uzasadnienia: Zgodnie z art. 53 ust. 4 pkt 7 w zw. z art. 64 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.), decyzję o warunkach zabudowy wydaje się po uzgodnieniu z dyrektorem parku narodowego w odniesieniu do obszarów położonych w granicach parku i jego otuliny. Na podstawie art. 91 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody należy zaś przyjąć, iż Minister Środowiska jest organem wyższej instancji wobec postanowień uzgadniających, wydanych przez dyrektora parku narodowego. Oznacza to, iż zarzut skargi o braku podstawy prawnej do wydania zaskarżonego postanowienia nie jest trafny. Organom orzekającym w rozpatrywanej sprawie przysługuje ustawowe uprawnienie do uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy dla obszaru zarówno parku narodowego, jak i jego otuliny. Błędne jest natomiast stanowisko Ministra Środowiska o stosowaniu art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody także do otuliny parku narodowego. W art. 15 ust. 1 wyliczono bowiem różnego rodzaju działania, które są zabronione w parkach narodowych i rezerwach przyrody, jako formach ochrony przyrody, stosownie do art. 6 pkt 1 i 2

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		ustawy o ochronie przyrody. Z treści powołanego art. 15 ust. 1 nie wynika, aby przepis ten dotyczył również otuliny parku narodowego. Otulina parku narodowego nie należy do ustawowo wyodrębnionych form ochrony przyrody, lecz zgodnie z art. 5 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody, stanowi strefę ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Zakres zakazów ustawowo przypisanych do obszaru parku narodowego i rezerwatu przyrody nie może być, z racji konstytucyjnej ochrony własności, dotyczącej także terenów znajdujących się w otulinie parku narodowego, rozszerzany w drodze interpretacji na obszary nie objęte art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Brak jest również w ustawie o ochronie przyrody odrębnych regulacji prawnych precyzujących ograniczenia w wykonywaniu prawa własności nieruchomości znajdujących się w obszarze otuliny. Oznacza to, iż stosownie do art. 53 ust. 4 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w zw. z art. 5 pkt 14 i art. 11 ustawy o ochronie przyrody, dyrektor parku narodowego jest uprawniony do uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy dot. inwestycji lokalizowanych w otulinie parku narodowego, w kontekście ustawowego celu otuliny, a nie w kontekście działań zabronionych w obszarze samego parku, o których jest mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.
14	Wyrok WSA w Warszawie IV SA/Wa 966/06, z dnia 22.08.2006 r. Ustawa o ochronie przyrody	1. Błędne jest stanowisko o stosowaniu art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zm.), także do otuliny parku narodowego. 2. Stosownie do art. 53 ust. 4 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.) w zw. z art. 5 pkt 14 i art. 11 ustawy o ochronie przyrody, dyrektor parku narodowego jest uprawniony do uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy dot. inwestycji lokalizowanych w otulinie parku narodowego, w kontekście ustawowego celu otuliny, a nie w kontekście działań zabronionych w obszarze samego parku, o których jest mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Skrót uzasadnienia: Zgodnie z art. 53 ust. 4 pkt 7 w zw. z art. 64 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.), decyzję o warunkach zabudowy wydaje się po uzgodnieniu z dyrektorem parku narodowego w odniesieniu do obszarów położonych w granicach parku i jego otuliny. Przede wszystkim wskazać należy, że błędne jest natomiast stanowisko Ministra Środowiska o stosowaniu art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody także do otuliny parku narodowego. W art. 15 ust. 1 wyliczono bowiem różnego rodzaju działania, które są zabronione w parkach narodowych i rezerwach przyrody, jako formach ochrony przyrody, stosownie do art. 6 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody. Z treści powołanego art. 15 ust. 1 nie wynika, aby przepis ten dotyczył również otuliny parku narodowego. Otulina parku narodowego nie należy do ustawowo wyodrębnionych form ochrony przyrody, lecz zgodnie z art. 5 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody, stanowi strefę ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Ochronny cel otuliny dla parku narodowego, jako formy ochrony przyrody, nie uzasadnia jednak utożsamiania jej z parkiem narodowym, jako obszarem o rygorach prawnych ochrony określonych m.in. w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zakres zakazów ustawowo przypisanych do obszaru parku narodowego i rezerwatu przyrody nie może być, z racji konstytucyjnej ochrony własności, dotyczącej także terenów znajdujących się w otulinie parku narodowego, rozszerzany w drodze interpretacji na obszary nie objęte art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Brak jest również w ustawie o ochronie przyrody odrębnych regulacji prawnych precyzujących ograniczenia w wykonywaniu

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		prawa własności nieruchomości znajdujących się w obszarze otuliny. Oznacza to, iż stosownie do art. 53 ust. 4 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w zw. z art. 5 pkt 14 i art. 11 ustawy o ochronie przyrody, dyrektor parku narodowego jest uprawniony do uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy dot. inwestycji lokalizowanych w otulinie parku narodowego, w kontekście ustawowego celu otuliny, a nie w kontekście działań zabronionych w obszarze samego parku, o których jest mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.
15	Wyrok WSA w Warszawie, IV SA 1731/03 z dnia 09.08.2004 Ustawa o ochronie przyrody	1. Trudno przyjąć, że z założenia racjonalny prawodawca w art. 11 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21) wyraża wolę utraty mocy obowiązującej wszystkich rozporządzeń Rady Ministrów powołujących do życia dotychczas funkcjonujące parki narodowe, skoro w art. 3 potwierdził, że są one parkami narodowymi w brzmieniu wprowadzonym tą ustawą. 2. Akty normatywne tworzące parki narodowe w postaci rozporządzeń Rady Ministrów niezmienione po 6 miesiącach od wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody są obowiązującymi aktami prawnymi. Skrót uzasadnienia: Istotnie ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z dnia 18 stycznia 2001 r. Nr 3, poz. 21) w art. 11 stanowiła, że przepisy wykonawcze wydane na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 1 (ustawy o ochronie przyrody), zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą w zakresie, w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przepisu tego nie można interpretować w oderwaniu od innych przepisów zamieszczonych w tej ustawie. W szczególności art. 3 analizowanej ustawy stanowi, że parki narodowe utworzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się parkami narodowymi w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Nadto szereg innych przepisów ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody, to jest art. 4, art. 5, jak i art. 1 pkt 13 wprowadzający zmiany przepisu art. 14 ustawy o ochronie przyrody, wskazują, że intencją ustawodawcy była nowa regulacja dotycząca funkcjonowania parków narodowych. Intencja ta czytelna jest zwłaszcza w treści art. 3, kiedy ustawodawca stwierdza, że istniejące dotychczas parki narodowe stają się parkami narodowymi w brzmieniu nadanym analizowaną ustawą. Trudno zatem przyjąć, że z założenia racjonalny prawodawca w art. 11 wyraża wolę utraty mocy obowiązującej wszystkich rozporządzeń Rady Ministrów powołujących do życia dotychczas funkcjonujące parki narodowe, skoro w art. 3 potwierdził, że są one parkami narodowymi w brzmieniu wprowadzonym tą ustawą. Należy jednak przyznać, że treść art. 11 jest co najmniej niezrozumiała, a jej prawidłowa interpretacja nie może obyć się bez przyjęcia argumentów wykładni celowościowej. Istotnie, gdyby analizować przepis art. 11 w oderwaniu od treści pozostałych przepisów zawartych w tej ustawie i poddać ten przepis jedynie wykładni gramatycznej, to mogłoby to doprowadzić do wniosków, jakie sformułował skarżący. Jednak w ocenie sądu akty normatywne tworzące parki narodowe w postaci rozporządzeń Rady Ministrów niezmienione po 6 miesiącach od wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody są obowiązującymi aktami prawnymi. Dotyczy to także rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 marca 1997 r. w sprawie utworzenia Wigierskiego Parku Narodowego. Kolejny zarzut skargi dotyczył kwestii zakresu obowiązywania art. 36 ustawy o ochronie przyrody. Jak wywodzi skarżący, nie dotyczy on obiektów realizowanych w prywatnych gospodarstwach rolnych, albowiem grunty prywatne zostały wyłączone spod ochrony na mocy art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Należy jednak zauważyć, że Wigierski Park Narodowy

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		powstał na podstawie rozporządzenia z 27 czerwca 1988 r. w sprawie utworzenia Wigierskiego Parku Narodowego wydanego w oparciu o ustawę z dnia 7 kwietnia 1949 r. o ochronie przyrody, która nie przewidywała takiej ochrony prawa własności jak ustawa z 1991 r. Natomiast uchylenie tego rozporządzenia w części dotyczącej określenia granic, a pozostawienie w mocy co do samego utworzenia parku nie rodziło dla inwestora skutków, bowiem jego nieruchomości wchodziła w obszar parku również poprzednio.
16	Wyrok NSA w Warszawie, OSK 1810/04 z dnia 05.12.2005 r. Ustawa o ochronie przyrody	1. Obowiązek uzgadniania pozwoleń na budowę lub rozbudowę obiektów i urządzeń na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody, wynikający z art. 36 ust. 2 ustawy z 1991 r. o ochronie przyrody, jest niezależny od tego, kto jest właścicielem nieruchomości i o czym mowa w art. 13 ust. 3 tej ustawy. 2. Zamieszczając w przepisach przejściowych ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody przepis art. 3, ustawodawca w sposób dorozumiany utrzymał w mocy przepisy wykonawcze w części dotyczącej utworzenia Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru, na jakim się on znajduje, a ewentualne zmiany w tym zakresie mogą być wprowadzone w trybie przewidzianym w art. 14 ust. 7, 7a i 7b ustawy z 1991 r. o ochronie przyrody (w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą). Nie jest więc tak, że po wejściu w życie ustawy zmieniającej w terminie określonym w art. 11 tej ustawy, tracą moc wszystkie przepisy wykonawcze wydane wcześniej. Skrót uzasadnienia: Nie ulega wątpliwości, że zaskarżone do sądu administracyjnego postanowienie Ministra Środowiska z dnia 7 kwietnia 2003 r., wydane musiało być w oparciu o przepisy obowiązujące w tej dacie tzn. ustawę z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody). Nie mogły mieć tu zastosowania przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 r. o ochronie przyrody tak, jak proponuje się w skardze kasacyjnej, gdyż ustawa ta utraciła swą moc na podstawie art. 63 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody. Przepis ust. 3 art. 13 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody, na który powołuje się skarżący, został wprowadzony ustawą z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody i nie mógł mieć zastosowania w tej sprawie, co wynika z jego brzmienia, jak i z art. 3 ustawy zmieniającej. Gdyby przepis ten miał mieć zastosowanie również i w odniesieniu do parków narodowych utworzonych przed wejściem w życie ustawy zmieniającej z dnia 7 grudnia 2000 r., to naruszałoby to zasadę lex retro non agit. Poza tym, należy zgodzić się z poglądem wyrażonym w uzasadnieniu wyroku NSA z dnia 8 lipca 2005 r., sygn. akt OSK 1648/04, że obowiązek uzgadniania pozwoleń na budowę lub rozbudowę obiektów i urządzeń na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody, wynikający z art. 36 ust. 2 ustawy z 1991 r. o ochronie przyrody, jest niezależny od tego, kto jest właścicielem nieruchomości i o czym mowa w art. 13 ust. 3 tej ustawy. Przepis art. 36 ust. 2 ustawy z 1991 r. o ochronie przyrody w tym samym brzmieniu, istniał od daty wejścia w życie ww. ustawy tzn. od 12 grudnia 1991 r. Przepis art. 36 ust. 2 ustawy z 1991 r. o ochronie przyrody mieści się w ramach formuły przyjętej w art. 2 ust. 2 Prawa budowlanego z 1994 r., jako jeden z przepisów odrębnych, których postanowień nie naruszają przepisy Prawa budowlanego. Obowiązek uzyskania uzgodnienia, o którym mowa w art. 36 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, wynika również z art. 32 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego z 1994 r. Po wejściu w życie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., wszelkie ograniczenia własności wynikające z przepisów ustawy o ochronie przyrody, powinny odpowiadać wymogom wynikającym z art. 64 Konstytucji RP.

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		Nie ma wątpliwości, że organem właściwym do uzgodnienia pozwoleń na budowę lub rozbudowę obiektów i urządzeń na obszarze parku narodowego, zgodnie z art. 36 ust. 2 w związku z art. 9 ustawy o ochronie przyrody, jest dyrektor parku narodowego, tym samym zarzut naruszenia art. 145 § 1 pkt 2 p.p.s.a. w związku z art. 156 § 1 pkt 1 i 2 k.p.a., jest całkowicie bezpodstawny. Kwestia obowiązywania aktów wykonawczych do ustawy z 1991 r. o ochronie przyrody, a w szczególności rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 marca 1997 r. w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego, urosła w sprawie tej do rangi problemu, chociaż nie ma to praktycznie większego znaczenia dla zaskarżonego orzeczenia. Jeśli dokładnie przeanalizuje się brzmienie art. 11 w związku z art. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody i przepisy ustawy z 1991 r. o ochronie przyrody (w brzmieniu nadanym im ustawą zmieniającą) zawierające upoważnienia ustawowe do wydania przepisów wykonawczych, okaże się, że nie wszystkie przepisy wykonawcze lub nie w całości utraciły swą moc, zgodnie z zasadą określoną w ww. art. 11 ustawy zmieniającej.
17	Uchwała Sądu Najwyższego, III CZP 100/91 z dnia 17.10.1991 r. Ustawa Prawo łowieckie	Za chowającego - w rozumieniu art. 431 k.c.- zwierzę dzikie żyjące na wolności (wilka) może być uznany zarządca lub dzierżawca obwodu łowieckiego; chowającym nie jest Skarb Państwa. Skrót uzasadnienia: Zawarte w hipotezie art. 431 § 1 i 2 kc pojęcie zwierzęcia nigdy nie budziło wątpliwości. W szczególności nie kwestionowano nigdy, że obejmuje ono tak zwierzęta domowe, jak i dzikie. Jedynie w drodze wyjaśnienia niejasnego zwrotu "ten kto chowa" doszło do ścieśnienia zakresu tego pojęcia do zwierząt domowych i dzikich, ale takich, które nie żyją na wolności, oraz wyeliminowania z niego zwierząt dzikich żyjących na wolności. U podstaw wykładni art. 431 kc wyłączającej szkody wyrządzone przez zwierzęta dzikie żyjące na wolności z zasięgu odpowiedzialności odszkodowawczej, opartej na domniemaniu winy, leży definicja, według której chowającym zwierzę jest ten, kto dla własnej korzyści przez dostarczenie schronienia i utrzymania objął pieczę nad zwierzęciem nie dla celów przemijających, lecz na pewien czas, a zaważył na niej, jak należy domniemywać, ukształtowany doświadczeniem pokoleń pogląd o niemożności sprawowania władztwa nad dzikimi zwierzętami, chyba że zostaną one schwytane, jak również współistniejący pogląd, że cechy biologiczne niektórych gatunków dzikich zwierząt, np. wilka, nie predestynują ich do chowu. Przeciwwstawianie pojęć chowu pojęciu hodowli w rozumieniu ustawy z 17 czerwca 1959 r. o hodowli, ochronie zwierząt łownych i Prawie łowieckim (tekst jedn. Dz. U. z 1973 r. Nr 33, poz. 197 z późn. zm.), było już tylko jego konsekwencją. Jednakowoż rozumowanie wyłączające z hipotezy art. 431 kc zwierzynę dziką w stanie wolnym, a oparte na przeciwstawieniu wymienionych pojęć, nie jest logicznie bezbłędne, ponieważ zachodzi między nimi co najmniej stosunek przecinania się. Interpretacja przepisu prawa nie ma waloru niezmienności, nie jest mu raz na zawsze, aż do czasu jego zmiany, podporządkowana. Mając bowiem na celu wyjaśnienie znaczenia przepisu, jest dokonywana na miarę stanu wiedzy i wyobraźni oraz w określonych warunkach społeczno-gospodarczych. Tymczasem kwestionowana wykładnia datuje się od drugiej połowy lat 60, a w okresie ćwierćwiecza, jakie od tego czasu upłynęło, rzeczywistość, w której ona funkcjonuje, uległa przeobrażeniu. Ustawa z 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. Nr 3, poz. 6 z późn. zm.) w art. 33 pkt 1 definiuje ochronę świata roślinnego i zwierzęcego jako racjonalne korzystanie z jego zasobów oraz ich odtwarzanie w sposób zapewniający utrzymanie równowagi przyrodniczej. Jeżeli jej przepisy nie mają być pustymi, sądzić należy, że Państwo, do którego zadań należy tak pojęta ochrona, dysponuje stosownymi instrumentami nie tylko prawnymi, ale i technicznymi do

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		realizacji swych funkcji eksploatacyjnych i kreatywnych. Świadczy o tym preambuła cytowanej ustawy, w której uznaje się za niezbędne zharmonizowanie rozwoju sił wytwórczych, nauki i techniki z potrzebami ochrony środowiska. Stanowi to dalszy argument za twierdzeniem, że w dobie obecnej świat zwierząt popadł w całkowitą zależność od człowieka, który przejął nad nim w całości pieczę. Nie ma żadnych względów, dla których ochrona zwierząt łownych z ustawy z 17 czerwca 1959 r. o hodowli, ochronie zwierząt łownych i Prawie łowieckim (tekst jedn. Dz. U. z 1973 r. Nr 33, poz. 197 z późn. zm.) miałyby być odmiennie traktowana, skoro wspomniana ustawa jest niczym innym, jak jednym z aktów normatywnych, do których art. 5 pkt 1 ustawy o ochronie środowiska odwołuje się generalnie jako do ujmujących zadania związane z ochroną środowiska, tyle że realizowane w odniesieniu do jednego z jego elementów, jakim jest w myśl art. 1 pkt 2 ostatnio cytowanej ustawy świat zwierzęcy. W tym aspekcie widziana hodowla zwierząt dzikich łownych (art. 5 ustawy z 1959 r.), przez którą należy rozumieć (art. 1 pkt 3) planowe kierowanie rozwojem zwierzostanu wymagające, jak wskazują elementy łowieckiego planu hodowlanego (art. 20), ustalenia gatunków i ilości tych zwierząt, wykonywania zabiegów hodowlanych i ochronnych niezbędnych dla poprawienia warunków ich bytowania, a w szczególności dokarmiania jej (art. 37 pkt 2), a wykonywana dla korzyści gospodarczych, nie odbiega w istotny sposób od pojęcia chowu w rozumieniu art. 431 kc. Taka wykładnia art. 431 kc, pozbawiająca osoby poszkodowane przez dzikie zwierzęta żyjące na wolności możliwości poszukiwania ochrony prawnej na jego podstawie, a zatem bez potrzeby następczego na ogół trudności dowodzenia winy osobie, przeciwko której roszczenie jest skierowane, a nadto pozbawiająca je dobrodziejstwa uzyskania naprawienia szkody, gdy wymagają tego zasady współżycia nawet w sytuacjach, w których pozwany wykaże okoliczności uzasadniające ekskulpację, nie da się pogodzić z aktualnie istniejącym porządkiem prawnym. Zmiany, jakie w ostatnim okresie nastąpiły w sferze politycznej, społecznej i gospodarczej, oraz towarzyszący im proces reformowania kodeksu cywilnego, czego wyrazem jest ustawa z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321), wprowadzająca równość podmiotów w zakresie udzielania im ochrony prawnej, czynią ją sprzeczną z obowiązującymi zasadami i systemem wartości. Jednakowoż wyjaśnić trzeba, że Skarb Państwa za chowającego zwierzynę uznany być nie może. Jest on wprawdzie personifikacją Państwa w obrocie cywilnym (art. 34 kc w brzmieniu nadanym ustawą z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny) i jest podmiotem praw i obowiązków, które dotyczą mienia państwowego należącego do innych państwowych osób prawnych, ale art. 431 kc przypisuje odpowiedzialność nie temu, komu względem zwierzęcia służy prawo, lecz temu, kto zwierzę chowa, kto sprawuje nad nim pieczę. Chowającymi będą zatem podmioty wymienione w art. 19 ustawy z 17 czerwca 1959 r., a w szczególności zarządca lub dzierżawca obwodu łowieckiego.
18	Uchwała Sądu Najwyższego, III CZP 112/93 z dnia 20.08.1993 r. Ustawa Prawo łowieckie	Niezgłoszenie właściwej jednostce szkody wyrządzonej w uprawach przez zwierzęta łowne (§ 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 1990 r. w sprawie odszkodowań za szkody wyrządzone w uprawach i płonach rolnych przez niektóre gatunki zwierząt łownych - Dz. U. Nr 31, poz. 182 ze zm.) nie wyłącza możliwości dochodzenia przez poszkodowanego w postępowaniu sądowym roszczenia o wynagrodzenie tej szkody. Skrót uzasadnienia: Nie budzi wątpliwości, że przysługujące posiadaczowi upraw i płonów rolnych odszkodowanie za ich uszkodzenie lub zniszczenie przez niektóre gatunki zwierząt łownych (por. art. 44 ustawy z dnia 17 czerwca 1959 r. o hodowli zwierząt i prawie łowieckim - jedn. tekst: Dz. U. z 1973 r. Nr 33, poz. 197 ze zm.) ma charakter cywilnoprawny. Dlatego też sprawa o zasądzenie takiego odszkodowania jest sprawą cywilną. Do rozpoznania spraw cywilnych powołane są sądy (por. art.

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		2 § 1 k.p.c.), chyba że przepisy szczególne sprawę cywilną przekazują do właściwości innych organów (por. art. 2 § 3 k.p.c.). Sprawa o wynagrodzenie szkody wyrządzonej przez zwierzęta łowne nie została wyłączona spod jurysdykcji sądowej. Wymieniona ustawa nie zawiera bowiem przepisu, który upoważniałby organ pozasądowy do rozpoznania sprawy w sensie uprawnienia do wydania rozstrzygającej decyzji. Taki stan prawny należy mieć na uwadze przy interpretacji przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 1990 r. w sprawie odszkodowań za szkody wyrządzone w uprawach i płonach rolnych przez niektóre gatunki zwierząt łownych (Dz. U. Nr 31, poz. 182 ze zm.). Rozporządzenie to wydane zostało na podstawie delegacji zawartej w art. 44 ust. 3 i art. 45 pkt 4 tzw. ustawy łowieckiej i zawiera m.in. przepisy określające czynności zmierzające do uzgodnienia przez jednostkę odpowiedzialną za szkodę z poszkodowanym rozmiaru szkody, wydajności lub ceny płodów rolnych (por. § 5 i nast. cyt. rozp.). W szczególności rozporządzenie nakłada na poszkodowanego obowiązek niezwłocznego zgłoszenia szkody właściwej jednostce, udzielania potrzebnych wyjaśnień i przedstawiania w miarę możliwości dowodów (§ 5). Dokonywane są z udziałem zainteresowanych stron wstępne oględziny oraz końcowe oszacowanie szkód. Z czynności tych sporządza się protokoły (§ 6), który stanowi podstawę do wyliczenia i wypłaty odszkodowania w razie zgodnego ustalenia rozmiarów szkody (§ 7 ust. 1). Natomiast stosownie do § 7 ust. 2 rozporządzenia, w razie niezgodnienia rozmiaru szkody, wydajności lub ceny płodów rolnych poszkodowany może dochodzić swoich roszczeń w postępowaniu sądowym. Otrzymała przez Radę Ministrów na podstawie ustawy delegacja do określenia zasad i trybu ustalania oraz wypłaty odszkodowań nie obejmuje uprawnienia do uregulowania właściwości organu rozstrzygającego, w szczególności do wyłączenia spraw odszkodowawczych spod właściwości sądów powszechnych w jakimkolwiek zakresie. Omawiane czynności, związane z potrzebą ustalenia wysokości odszkodowania, należy przeto traktować jako podejmowane w ramach postępowania, które, zmierzające do uzgodnienia przez zainteresowane strony stanowisk co do wysokości odszkodowania, ma charakter pojednawczy. Załatwienie sprawy w takim postępowaniu następuje nie inaczej, jak tylko na podstawie zgodnego oświadczenia woli osób zainteresowanych. Nie ma tu miejsca na władczą decyzję. Stan ten pozbawia podejmowania czynności cechy określonej koniecznym udziałem czynnika uprawnionego do rozstrzygnięcia sporu w sposób niezależny od woli stron.
19	Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, I ACr 835/95 z dnia 16.05.1995 r. Ustawa Prawo łowieckie	Ochrona zwierzyny nie może być rozumiana jednostronnie, tj. wyłącznie jako ochrona zwierzyny przed szkodnictwem, kłusownictwem i jako jej dokarmianie. Nawet bowiem w braku wyraźnych w tym kierunku przepisów ustawy, należy uważać za oczywiste w świetle zasad współżycia społecznego i humanizmu, że do obowiązków strażników łowieckich i innych osób obowiązanych na podstawie ustawy do czuwania nad zwierzyną łowną należy także troska o to, aby zwierzę nie wyrządziło krzywdy lub szkody materialnej człowiekowi, jeżeli z okoliczności wynika, że niebezpieczeństwo takie zachodzi. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy zwierzę żyjące w stanie wolnym zachowuje się w sposób nietypowy, gdyż opuszcza swoje normalne środowisko i zbliża się do ludzi. Skrót uzasadnienia: Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez zwierzęta prawo materialne reguluje w art. 431 k.c. Przepis ten opiera się na założeniu, że jeśli zwierzę wyrządza szkodę, dzieje się tak ze względu na nienależyte sprawowanie nad nim nadzoru (culpa in custodiende). Przyjmuje się, że zachowanie się zwierzęcia stwarza na ogół niebezpieczeństwo dla otoczenia i że jego wyłączeniem powinien zajmować się człowiek. Jeżeli do szkody dochodzi, to należy domniemywać, iż nie zastosowano wobec zwierzęcia należytych środków ostrożności, co pozwala na wysunięcie przeciwko nadzorującemu zarzutu i

Lp.	Nr Ustawa, której dotyczy wyrok	Sentencja wyroku
		obciążenia go odpowiedzialnością. Nadzorujący odpowiada, według Kodeksu cywilnego, stosunkowo surowo, gdyż ustawa wprowadza dla tego przypadku domniemanie winy (vide - "System prawa cywilnego", t. III - "Prawo zobowiązań - część ogólna" - pod red. Witolda Czachórskiego, s. 594). W konkretnej sprawie, ewentualność odpowiedzialności państwa należało zatem rozpatrzyć na kanwie dyspozycji art. 417 k.c. w związku z przepisami cytowanej ustawy z dnia 17 czerwca 1959 r. Z mocy uregulowań szczególnych ustawy o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim, obowiązek ochrony zwierzyny łownej należy w pierwszym rzędzie do strażników łowieckich, utrzymywanych przez dzierżawcę względnie zarządcę obwodu łowieckiego (art. 36), na pracownikach państwowej administracji leśnej i rolnej (art. 40), na organach milicji obywatelskiej (art. 41) i na naczelniku gminy (miasta i gminy), który obowiązany jest współdziałać z dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego w zakresie ochrony zwierzyny bytującej na terenie gminy (art. 42). Ochrona zwierzyny nie może być przy tym rozumiana jednostronnie, tj. wyłącznie jako ochrona zwierzyny przed szkodnictwem, kłusownictwem i jako jej dokarmianie. Nawet bowiem w braku wyraźnych w tym kierunku przepisów ustawy, należy uważać za oczywiste w świetle zasad współżycia społecznego i humanizmu, że do obowiązków strażników łowieckich i innych osób obowiązanych na podstawie ustawy do czuwania nad zwierzyną łowną należy także troska o to, aby zwierzę nie wyrządziło krzywdy lub szkody materialnej człowiekowi, jeżeli z okoliczności wynika, że niebezpieczeństwo takie zachodzi. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy zwierzę żyjące w stanie wolnym zachowuje się w sposób nietypowy, gdyż opuszcza swoje normalne środowisko i zbliża się do ludzi. W tych warunkach należy przyjąć, iż strażnicy łowieccy, pracownicy terenowi państwowej administracji leśnej i rolnej, organy milicji obywatelskiej (obecnie policji) i naczelnicy gminy (miasta i gminy), powołani z mocy ustawy z dnia 17 czerwca 1959 r. o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim do ochrony zwierzyny łownej, są zobowiązani nie tylko do ochrony zwierzyny przed szkodnictwem, lecz także do ochrony człowieka przed zwierzęciem.